

ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ НА ДЕРЕВООБРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

В сучасних умовах ринку діюча система обліку не забезпечує достатньою інформацією внутрішньогосподарське управління діяльністю підприємства, оскільки для щоденного управління необхідний більший обсяг оперативної інформації, яка не може бути отримана лише з системи фінансового обліку. У зв'язку з цим назріла необхідність створення системи управлінського обліку.

Аналіз сучасних економічних видань показав, що питанню створення системи управлінського обліку на підприємствах присвячено праці багатьох вітчизняних та зарубіжних науковців, таких як: Ф.Ф. Бутинець, С.Ф. Голов, М.Я. Дем'яненко, З.В. Задорожний, Л.В. Нападовська, М.С. Пушкар, Н.М. Ткаченко, М.Г. Чумаченко, Ч.Т. Хорнгрен, Дж. Фостер та інші. Слід зазначити, що думки щодо визначення сутності управлінського обліку згаданих науковців різняться між собою, що й окреслює актуальність теми дослідження.

Можливість практичного впровадження управлінського обліку обумовлена положеннями Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» [1, ст. 1], згідно з положеннями якого «внутрішньогосподарський (управлінський) облік – це система обробки та підготовки інформації про діяльність підприємства для внутрішніх користувачів у процесі управління підприємством».

На думку М.С. Пушкаря «...управлінський облік є підсистемою обліку, яка пов'язана деталізацією витрат на виробництво та калькулюванням собівартості продукції в такому розрізі, який задовольняє систему управління» [2, с. 7].

Л.В. Нападовська визначає, що управлінський облік «...Інтегрована система підготовки і забезпечення різних рівнів управління інтерпретованою відповідним чином інформацією

для ефективного планування, контролю і прийняття управлінських рішень» [3, с. 251].

Так, Ф. Бутинець та С. Голов характеризують його як «процес виявлення, вимірювання, накопичення, аналізу, підготовки, інтерпретації та передачі інформації, що використовується управлінською ланкою для аналізу, планування, оцінки та контролю всередині підприємства» [4, с. 8].

Вчені економісти П.Т. Саблук та М.Я. Дем'яненко дають таке роз'яснення: «управлінський облік - методологічно відокремлена частина бухгалтерського обліку, яка передбачає формування інформації про витрати і вихід продукції за центрами прибутку, об'єктами обліку з метою контролю за процесами діяльності, наслідками роботи структурних підрозділів та ефективністю виробництва окремих видів продукції» [5, с. 133].

Отже, ведення управлінського обліку на підприємствах у сучасних ринкових умовах господарювання є необхідністю, адже забезпечує менеджерів різних рівнів управління відповідною інформацією для прийняття управлінських рішень з метою ефективності діяльності підприємства.

Деревообробна промисловість відіграє важливу роль у розвитку економіки, адже покликана задовольняти як потреби населення (товари народного споживання), так і галузі промисловості (предмети та знаряддя праці). Продукція деревообробної промисловості, що виготовляється в Україні, різниться за своїми фізичними властивостями, а отже і технологією. Враховуючи сировинну базу Західного регіону, пріоритетним є *лісопильне виробництво*, якому ми приділимо особливу увагу.

Відповідно до сучасної філософії управління підприємство розглядається як відкрита система, що характеризується активною взаємодією із оточуючим його середовищем. Навколишнє середовище лісопильних підприємств є сукупністю суб'єктів та факторів, що впливають на побудову управлінського обліку.

У цілому на організацію та методику управлінського обліку, а отже, і на формування собівартості лісопильної продукції впливають фактори, які зумовлені організаційно-технологічними особливостями

Специфічною особливістю лісопильного виробництва є виробниче використання лісу. Останній в свою чергу є вичерпним природним ресурсом, та має специфіку, яка проявляється у тривалості відтворення виробничого циклу. На нього істотно впливають природні фактори – клімат, рельєф, ґрунти та ін. Деревні запаси не можна оновити за короткий строк.

Варто зазначити, що орієнтація на сировинну базу відповідного регіону при створенні лісопильних підприємств дає змогу формувати певні конкурентні переваги за рахунок скорочення витрат на транспортування, адже витрати на перевезення сировинних матеріалів істотні, що безпосередньо позначається на собівартості продукції. Пов'язано це насамперед з тим, що транспортування пиломатеріалів потребує спеціальних видів транспорту (лісовози, залізниці з відповідним рухомим складом).

Особливістю лісопильного виробництва є залежність ефективності використання лісу-кругляку – вихід якісних пиломатеріалів в оптимальній кількості – від кваліфікації і добре організованої праці робітників.

Значна кількість виробничих стадій потребує більше обладнання, персоналу, матеріалів і тим самим впливає на облік витрат.

Характерною особливістю лісопильного виробництва є те, що у процесі переробки (розпилювання) сировини утворюється відходи (горбилі, рейки, відрізки, тирса), які в подальшому можна використовувати у виробництві іншої продукції. Вартість отриманих виробничих відходів спрямовується на зменшення собівартості.

Лісопильні підприємства виготовляють однорідну продукцію зі сталим асортиментом та масовим характером, що дає змогу скоротити організаційні витрати, пов'язані з налагодженням обладнання.

Специфіка лісопильного виробництва визначається двоїстим характером продукції, адже з одного боку її реалізують як товари народного споживання, а з іншого використовують такі галузі промисловості – будівельна індустрія, транспорт, сільське господарство та ін. Такий сприятливий фактор для підприємств

виробників дає можливість диктувати певні умови реалізації (порядок відвантаження, транспортування тощо) й впливає на облікову систему.

Отже, наявність своєрідних організаційно-технологічних особливостей у діяльності лісопильних підприємств виокремлює їх з-поміж інших промислових підприємств та є основними факторами, що впливають на побудову управлінського обліку доходів та витрат досліджуваних підприємств.

Тому правильно організований управлінський облік повинен забезпечувати керівників лісопильних підприємств оперативною та достовірною інформацією для планування, аналізу, контролю та прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Список використаних джерел

1. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996 зі змінами і доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/996-14>.
2. Пушкар М.С. Тенденції та закономірності розвитку бухгалтерського обліку в Україні: [монографія]. – Тернопіль: Економічна думка, 1999. – 413 с.
3. Нападовська Л.В. Управлінський облік: навч. посіб. / Л.В. Нападовська. - К.: КНЕУ, 2004. – 544 с.
4. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський управлінський облік: підручник для студ. спец. «Облік і аудит» вищ. навч. закл. / [Ф.Ф. Бутинець, Т.В. Давидюк, З.Ф. Канурна та ін.]; за ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. - [3-тє вид., доповн. та переробл.]. – Житомир: ПП «Рута», 2005. - 480 с.
5. Словник-довідник фінансиста АПК / За ред. Саблука П.Т. та Дем'яненка М.Я. – К.: 1997. – 234 с.

УДК 657.221

С. ГРИНЯВСЬКИЙ, спеціаліст з обліку і аудиту,
Луцький національний технічний університет

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИЧНОЇ ОСНОВИ ОБЛІКУ ДОПОМІЖНИХ ВИРОБНИЦТВ В ОБЛІКОВІЙ ПОЛІТИЦІ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

Визначення облікової політики є одним із важливих етапів організації бухгалтерського обліку, а закріплення її у наказі – не-